

21. apr. 1843

FAKTA

Dato:

21. apr. 1843

Sidetæl:

Dagbog B, side 49-50

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS14024

Trykt udgave:

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 173-

174

TRANSSKRIFTION

21 April

Der gives enkelte Tanker og Forestillinger, som kan forfølge mig uden at jeg kan gjøre mig klart: hvorfor! Dertil hører Hegelianernes: Naturens Længelssuk efter Forløsning. Hvad vil det sige? jeg kan ikke forstaae det, men jeg føler en Længsel efter at fatte denne Tanke. Jeg seer det Underlige det Store i Naturens Ro og Alvor – det er som Toner fra en vældig Harpe, men forstaae dem kan jeg ikke. De gjenklinge dybt i mit Indre, og de samme Toner skulle ogsaa gjenklinge i mine Billeder. Jeg elsker dem, ja, disse Toner er mig den kjæreste Nydelse, paa samme Tid de vække Savn og Længslen, jeg veed ikke selv: hvorefter! – Göthe¹ har sagt: at alt i de nederste raae Blade, som omslutter Frøet ligger en Attraae efter en ædlere Udvikling – Planten frembringer nye, ædlere Blade – atter nye, finere og finere, indtil den i Toppen skyder sin deilige Blomst. See vi ikke det Samme i det Store i Verdensudviklingen, naar vi antage: [overstreget: at] |en| Urverden, der kun havde de raae Masser, uhyre Skove af Bregner – men ingen Blomst, intet Dyr, intet Menneske. Som vi nu see Jorden, yndig, frodigt blomstrende, befolket [overstreget: af] |med| talløse Skabninger, hvoraf dog vel mange lovprise Gud, deres Skaber, for Livet – hvilken uhyre Forskjæl! Selve Overgangene synes jeg at øine, naar jeg hører om de fundne Levninger af uhyre Dyreskikkelser, der nu ere uddøde paa Jorden, og det er mig, naar jeg betragter Elephanten, som den mere hører en Forverden til, denne underlige Skabning, der kan blive et Par hundre[de] Aar gammel, og kunde •50• søndertræde hver Skabning, der lever om den; men den lader sig villig tæmme og erkjender næ saa at sige derved en aandelig Overlegenhed, den maa bøie sig for. – Er der ikke ogsaa i mig en saadan Fremadskriden, gjærer der ikke ogsaa i mig et saadant Liv, der længes efter at yttre sig, udtale sig? Men der gaer Mennesker paa denne Jord, som hentæres af en saadan Længsel, Mennesker, som mangle Evnen til at udtale dem – de gaae bort til deres Skaber, uforstaaede, der|es| Liv var sørgeligt, deres Haab maa staa til høiere Verdener. – Underligt, underligt er Livet! vi tænke – de Lærde gruble og gruble – og til sidst maa vi dog Alle stævne til Gaaden, den store Gaade, som Skaberen ikke har givet Nogen at kunne løse. Selv den Klogeste den Stolteste skal dog ydmygt føle: der er sat Bomme, hvorover hans Tanke ikke kan flyve.

¹ Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832).

21 April

Der gives enkelte Tanker og Forestillinger, som kan forfølge mig inden at j kan gøre mig klart hvorfor! Dertil hører Plegelianernes: Naturens Længselssik efter Fødselning. Hvad vil det sige? j kan ikke forstå det, men j føler en Længsel efter at fatte denne Tanke. Jg seer det Underlige det Store i Naturens Jo og Alvor - det er som Toner fra en veldig Klæppe, men forståar dem kan j ikke. De gjemte Lykt i mit Andet, og de samme Toner skaller ogsaa gjemte blinde i mine Billeder. Jg elsker dem, ja, disse Toner er mig den kjæreste Nødsel, paa samme Tid de vække Savn og Længsel, jg veed ikke selv hvorefter! - Göthe har sagt: at alt i de nederste naae Blade, som omstøttede Frøet ligger en Attraa efter en ædlere Udvi-Planten frembringer nye, ædlere Blade - eller nye, finere og finere, indtil den i Toppen skjæder sin deilige Blomst. See vi ikke det Samme i det Store i Verdens udviklingen, naar vi antage: ^{en} ~~et~~ Menneske, der kun havde de naae Messer, ^{ihvige} Skove af Bægreed - men ingen Blomst, intet Dyr, intet Menneske. Som vi nu see Jorden, gjødiz, fradigt blomstrende, befuldt ^{med} af tallose Skabninger, hvoraf dog vel mange laagne Gud, deres Skaber, for Løst-hvilken ihvige Forskjel! Selve Overgangene synes j at være, naar j hører om de færdige Levninger af de ihvige Dyr skikkelser, der nu ere indledt paa Jorden, og det er mig, naar j betragter Elefanten, som den mere høved en Forveiden til, denne underlige Skabning, der kan blive et Par hundre Aar gammel, og kunde

søndertræde hans Skabning, der lever om den; men
den lader sig villig tjemme og erkjender sig saa
at sigge derved en aandelig Overlegenhed, den maas be-
e sig for. — Er der ikke ogsaa i mig en saadan Frem-
adskriden, ogjæser der ikke ogsaa i mig et saadant Liv,
der leenes efter at yttre sig, indtale sig? Men der gaar
Mennesker paa denne Jord, som menteres af en saa-
dan Længsel, Mennesker, som mangler Evnen til
at indtale dem — de gaar bort til deres Skaber, søfer
staaende, der²³ Liv var sørgeligt, deres Plaab maas
staaet til Høiers Næder. — Underligt, imderligt
er Livet! vi tænke — de Leeds gruble og gruble — og
til sidst maas vi dog Alle stævne til Gaadens, den store
Gaadest, som Skaberen ikke har givet Nogen at kunne
løse. Selv den klogeste den Stalteste skal dog ydmygt
føle: der er et Romme, hvorover hans Tanke ikke
kan flyve.

26 April

Jeg var idag til Alters hos den gamle Praef. Proerser, der
nødig nok bliver for gammel til at forrette Tjenestens Virken.
Jeg kunde have troengt til et kraftigt Guds Ord ved denne
Leilighed, og havde ogsaa hellere sigt derhen, naar jeg vid-
ste det var at væ verte, dersom ikke plue af Familien
harde deltaget i denne blandning i Anledning af
Joathims Confirmation.

29 April

Pæsi og Prosa er som Ald og Vand. Jeg elsker Pædien
der lever hos Folket i det Sagn og Sange, Ingen kan
elke den høiere end jeg; men jeg hader disse lauede